

УРОКИ _____

Тема. **Джозеф Редьярд Кіплінг «Балада про Схід і Захід».**
Протистояння і примирення Сходу і Заходу в баладі.
Ідеї миру і дружби. Антитеза у творі.
Динаміка образів головних героїв (Камаль, Полковничий син).

Мета: навчити учнів виразно й вдумливо читати баладу, емоційно сприймати зображені події у художньому творі, поглибити знання учнів про життєвий і творчий шлях письменника; допомогти розкрити філософський зміст твору;

розвивати навички аналізу тексту, вчити робити узагальнення й висновки; розвивати навички характеризувати героїв за авторським текстом;

розвивати творчу уяву, логічне мислення;

виховувати загальнолюдські цінності, прагнення до взаєморозуміння і толерантності.

I. Організаційний момент.

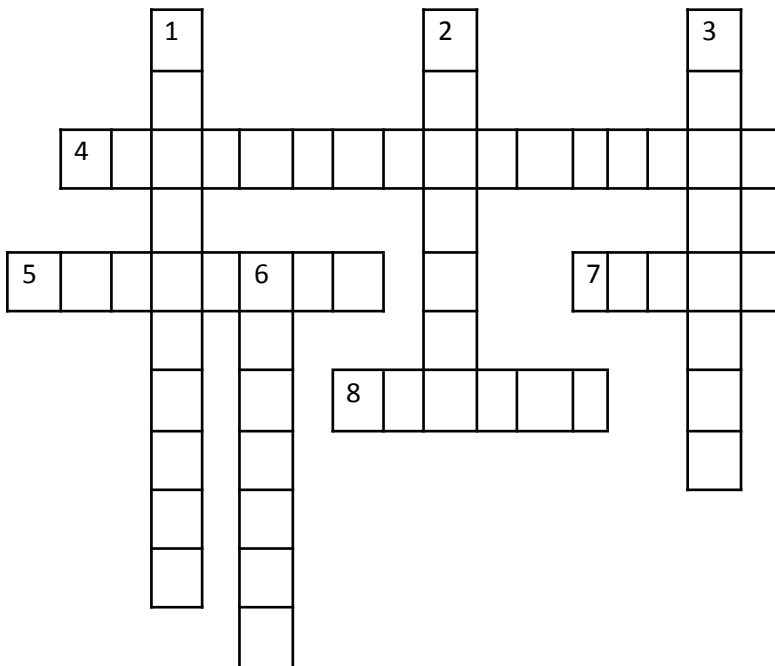
1. Прослуховування фрагменту пісні О. Ільїних «Ми єдині з тобою»

- Як ви думаєте, про що ми будемо говорити на уроці?

Так, про дружбу, мир, любов, Схід і Захід. І сьогодні на вас чекає зустріч з письменником, творчість якого вам уже частково знайома. Це - Редьярд Кіплінг – англійський письменник, поет, новеліст, лауреат Нобелівської премії.

II. Актуалізація опорних знань

1. Робота над ключовими словами уроку: розгадування кросворда.

По горизонталі: 4. Розвинене почуття обов'язку. 5. Сукупність високих моральних якостей, а також повага до них. 7. Добра, незаплямована репутація, добре ім'я. 8. Те, відповідає дійсності, близьке до істини; порядок, що опирається на справедливість, чесність...

По вертикалі: 1. Чуйність, гуманність. 2. Однаковий початок фраз (або віршованих рядків), які йдуть одна за одною. 3. Протиставлення, протилежність. 6.

Почуття моральної відповідальності перед оточенням, суспільством.

В і д п о в і д і.

По горизонталі. 4. Відповідальність. 5. Гідність. 7. Честь. 8. Правда.

По вертикалі. 1. Людяність. 2. Анафора. 3. Антитеза. 6. Совість.

Ключові слова уроку: людяність, відповідальність, гідність, честь, правда, совість.

2. Презентація «Життєвий і творчий шлях Р.Д. Кіплінга»

III. Мотивація навчальної діяльності

Слово вчителя.

Ім'я англійського письменника, лауреата Нобелівської премії Р.Кіплінга тісно пов'язане з Індією – далеким дивовижним світом, куди вирушають його мужні і невтомні герої – прості солдати, відважні мореплавці – усі ті, хто живе за девізом: «Боротися, шукати, знайти і не здаватись!»

Східна філософія – улюблені теми Кіплінга. Спостерігаючи життя Індії зсередини, письменник зауважував особливу силу Сходу, засновану на суворому дотриманні одвічних традицій і моральних настанов, неймовірну близькість людини до природи, велику віру індійців не стільки в розум, скільки в інтуїцію. Відчуття різниці між Сходом і Заходом Кіплінг, завдяки прекрасному знанню Індії і своєму великому таланту, і доніс до західного читача. Але не тільки це. Письменнику вдалося показати ті риси характеру, однаково притаманні як європейцям, так і азіатам, що повинні привести їх до взаємоповаги і дружби. Один із таких творів – широко відома «Балада про Схід і Захід» (1889).

IV. Оголошення теми і завдань уроку

1). Робота з картою

Індія, на території якої ще у III тисячолітті до нашої ери виникла одна з найдавніших цивілізацій світу, завжди приваблювала європейців казковими багатствами. Англія підкорила собі всю Індію у середині XIX ст. Однак народи Індії продовжували боротися за незалежність, і порядок у країні утримувався великою кількістю військ. Гордість Кіплінга за успіхи англійців була небезпідставною. Англія у кінці XIX ст. не лише була найпотужнішою країною світу, а й створила найбільшу в історії імперію, що мала свої колонії на всіх континентах. Розміри Британської імперії часів Редьярда Кіплінга у 130 разів перевищували розміри сучасної Британії.

2). Теорія літератури

Балада (фр. *ballade*, від прованс. *ballar* — танцювати) — жанр ліро-епічної поезії фантастичного, історико-героїчного або соціально-побутового характеру з драматичним сюжетом. Первісно — танцювально-хорова пісня середньовічної поезії Західної Європи з чіткою строфічною організацією.

Головні ознаки балади

- віршований, ліро-епічний твір;
- зосередження уваги на моральних проблемах;
- напружений сюжет;
- легендарність та фантастичність;
- драматична, часто несподівана розв'язка;
- присутність оповідача;
- використання діалогів і повторів;
- невеликий обсяг.

3). Історія написання балади

Балада написана у стилі так званих «прикордонних балад», характерних для англійської літератури. (Насамперед це балади епічного характеру. У них знайшли відбиття народні тлумачення історичних подій, зокрема феодальних воєн між Англією й Шотландією (*так звані прикордонні балади*)).

Вперше надрукована у грудні 1889 році.

В основу балади покладений реальний випадок, що стався на північно-західному кордоні Британської Індії, а точніше – на індійсько-афганському. І хоча більшість географічних назв та імен була змінена, достовірність подій збережена.

4). Знайомство з текстом «Балади про Схід і Захід».

Виразне читання. (Читають учні.)

4). Глосарій

Резальдар – командир тубільного кавалерійського ескадрону.

Королева – королева Вікторія, роки правління якої (1837- 1901) були добою найвищої могутності Британії.

Форт – велике укріплення зовнішньої лінії оборонних споруд фортеці.

6). Аналіз балади

- Про що цей твір?

- Що ви зрозуміли з твору? Що не зрозуміли?

- Які світи зображені у творі?

Розповідаючи реальну подію, Р. Кіплінг насичує її філософським змістом. У баладі йдеться не тільки про зіткнення двох чоловіків, двох ворожих сил, а й про конфлікт двох світів — Сходу і Заходу. Це не лише сторони світу, а й утілення різних вірувань, позицій, світоглядів і, урешті-решт, — народів. На початку і в кінці твору повторюється строфа, яку автор виділяє курсивом: «Захід є Захід, а Схід є Схід, і їм не зійтися вдвох, Допоки Землю і Небеса на Суд не покличе Бог; Та Сходу і Заходу вже нема, границь нема поготів, Як сильні стають лицем у лице, хоч вони у різних світів!» Дослівно перша фраза балади перекладається так: «Захід є Захід, а Схід є Схід, з місця вони не зійдуть», але весь текст доводить думку про те, що, хоча Захід і Схід ніколи не зрушать з місця, людина з людиною, незважаючи на різницю в поглядах, національну й релігійну належність, завжди можуть порозумітися й зблизитися духовно. Це шлях до духовного єднання людства, від чого залежить доля Землі.

7). Робота в зошиті.

Композиція балади.

Ліричний зачин «Захід є Захід, а Схід є Схід...» немає нічого фантастичного, всі події показані в реальному плані.

Зав'язка – Камаль утік на заколотний кордон, укравши найкращу лошицю полковника.

Розвиток дії – полковничий син їде шукати лошицю.

Кульмінація – полковничий син упав із конем у провалля. Камаль рятує його.

Розв'язка – юнаки стають найкращими друзями.

Тема – протистояння та примирення Сходу і Заходу.

Ідея – балади висловлена не у рефрені, а в словах "той, хто вчора ворогом був, сьогодні товариш нам!" Ідея миру та дружби.

Художні засоби: епітети, порівняння, метафори, антитеза.

	Порівняння	Епітет	Метафора	Антитеза
Камаль		сміливий	погляд горів	Злодій, украв найкращу лошицю; рятує полковничого сина; віддає свого сина на службу.
Полковничий син	Мчав швидше пташиних зграй	Сильний	Сміявся смерті в лице	Водив дозорців загін; один поїхав, щоб повернути лошицю; не побоявся людей Камалю; приклад для Камалю.
Лошиця	Мчала, мов лань	Легка		
Кінь	Наче дзвін, як шибениця міцний, мов олень, мов зраний бик	Гарячий, вороний, шия горда	Серце бє	

8). Характеристика героїв за авторським текстом.

Спробуйте уявити героїв.

Поміркуйте, чому автор не дає імені полковничому синові?

Камаль

Полковничий син

Втік на заколотний кордон

водить дозорців загін

Вкрав лошицю

юний

Його путь – нічного туману шлях

вершник

Смеркне – проскаче

жене коня

На ранок – промчить

без вагань

Злодій

мов солдат

Втікач

Погляд його горів

Справжня людина

-----«Нас двоє сильних»-----

Підсумок: балада має кільцеву композицію. Рядки з початку балади повторюються в кінці. Весь твір – ніби відповідь на головне питання. Зіткнення двох ворогів – представників двох цивілізацій – Заходу і Сходу змальовано не як протистояння цивілізації і дикунства, а як сутичку двох рівних противників, двох вовків із різних зграй («вовк вовка перестрів»)

8). Ваші враження від поезії.

Захід і Схід
Дружній, єдиний
Живе, допомагає, цінує
Шлях духовного єднання людства
Закон

V. Підсумки уроку.

1. Бесіда.

- Чи змінилося ваше ставлення до життя, до людей після прочитання балади Р. Кіплінга, обговорення його на уроці?
- У чому, на вашу думку, полягає “ великий закон людяності ”?
- (Жити в мирі, злагоді й повазі, взаєморозумінні.....).
- На думку автора, “ мудрості немає без доброти ”.

А яка ваша думка?

– Які ж цінності можна віднести до найвищих?

С л о в о в ч и т е л я. Досвід і розум лише тоді приносять користь , коли спрямовані на добрі справи. Добро роблять щиро, тому воно не потребує показовості (адже добра людина не чекає на подяку, на те, щоб її допомогу помітили, не нагадує про себе). Робити добро іншим – це не лише обов’язок кожного, але й надзвичайне задоволення. Не вірите – спробуйте!

- В чому полягає актуальність балади? Чи є зміст твору(головна думка) Р. Кіплінга, англійського письменника 19 століття, актуальною для нас, українців 21ст.?

Кращі людські якості – хоробрість, сила, гострий розум, щедрість , доброта, взаємоповага, взаєморозуміння – інтернаціональні. Автор не протиставляє представників різних цивілізацій Сходу (Камала) і Заходу (Полковничого сина), а змальовує сутичку двох рівних і достойних противників.

Р. Кіплінг зумів піднятися до високого гуманістичного осмислення ідеї примирення Сходу і Заходу, ідеї миру і дружби. Людина повинна залишатися собою у найскладніших ситуаціях, простягати руку допомоги, боротися до кінця, цінувати життя.

VI. Домашнє завдання.

- Підготувати письмову відповідь на питання: (на вибір учня)

«Що, на твою думку, може зупинити війну?»

«Які умови мирного існування різних народів і культур?»

